

Vergadering:	Algemeen Bestuur
Datum vergadering:	donderdag 4 september 2025
Nummer op agenda:	10
Doel van agendering:	Informerend
Bijlagen:	1
Auteur:	S. de Vries (directiesecretaris)
Portefeuillehouder:	Mevr. Dekker
Onderwerp:	Rapport visitatie december 2024

Verzoek aan het bestuur

1. Kennis nemen van het visitatierapport van de Omgevingsdienst Groningen en de wijze waarop de dienst omgaat met de daarin opgenomen aanbevelingen.

Samenvatting

Op 17 en 18 december 2024 is de Omgevingsdienst Groningen gevisiteerd door een onafhankelijke visitatiecommissie. Het definitieve visitatierapport is op 22 mei 2025 door de visitatiecommissie opgeleverd en aan de ODG verstrekt. Naast enkele complimenten zijn er ook aandachtspunten. Deze sluiten aan bij de analyse van het Algemeen Bestuur in 2024 en die in het Organisatieplan 2024-2029 (in september 2024 opgeleverd) zijn opgenomen. De ODG herkent de aandachtspunten. Daarnaast is er een heel aantal benodigde acties in gang gezet.

In het najaar van 2025 wordt een plan van aanpak met tijdsplanning in het bestuur geagendeerd, waarin wordt aangegeven hoe de ODG met de aanbevelingen uit het rapport is omgegaan en zal omgaan. In dit agendapunt wordt hierover een eerste beeld gegeven.

Toelichting

Aanleiding

In 2021 is het rapport van de Commissie van Aartsen "Om de Leefomgeving" verschenen, met als belangrijkste conclusie dat het VTH-stelsel onvoldoende functioneert en dat daardoor vermijdbare milieuschade optreedt. In de periode van 1 juli 2022 tot 30 september 2024 heeft het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP-VTH) opvolging gegeven aan de aanbevelingen van de commissie, waarvan het uitvoeren van een visitatieronde langs omgevingsdiensten een onderdeel was. In 2023 en 2024 zijn alle omgevingsdiensten gevisiteerd. De ODG was op 17 en 18 december 2024 de laatste in rij.

De visitatie is uitgevoerd door een commissie met daarin o.a. twee directeurs van omgevingsdiensten. Ter voorbereiding op de visitatie heeft de ODG een zelfevaluatie aangeleverd op basis van een standaard-vragenlijst. Het visitatierapport is in het voorjaar van 2025 door de commissie voor een check op feitelijke onjuistheden aan de ODG voorgelegd en daarna definitief gemaakt.

Doelstelling

Het visitatierapport wordt hierbij gedeeld met het Algemeen Bestuur, voorzien van duiding van de ODG over de opvolging van de aanbevelingen - die in volle gang is.

Context

De algemeen besturen van omgevingsdiensten dienen de visitatierapporten te bespreken, waarna de dienst een plan van aanpak moet opstellen over de omgang met de aanbevelingen. Het visitatierapport en het plan van aanpak worden op de website van Omgevingsdienst NL gepubliceerd.

Overwegingen

Het visitatierapport bevat de bevindingen en conclusies die de visitatiecommissie tijdens de visitatie in december 2024 heeft opgedaan. In hoofdlijnen sluiten de conclusies aan bij de analyse die het Algemeen Bestuur in 2024 heeft gemaakt, die vervolgens zijn vervat in het Organisatieplan 2024-2029 (in september 2024 opgeleverd). De aanbevelingen die de commissie de ODG meegeeft, zijn derhalve herkenbaar en de organisatie is veelal al bezig om de benodigde acties uit te voeren.

Hieronder zijn de conclusies samengevat en is per aanbeveling aangegeven hoe daarmee wordt omgegaan. Deze omgang wordt na bespreking in het Algemeen Bestuur beschreven in een plan van aanpak, dat conform de afspraken aan Omgevingsdienst NL moet worden verstrekt.

Sterke punten volgens de commissie

- er is een plan voor de toekomst;
- medewerkers zijn betrokken;
- financieringsmodel en organisatiestructuur worden geëvalueerd;
- er is aandacht voor versterken management en opleidingen;
- innovatiekalender en middelen voor innovatie worden opgepakt;
- analyse en voorzet voor ontwikkeling van de samenwerking met ketenpartners.

Aanbevelingen en activiteiten ODG

In onderstaand overzicht staan de aanbevelingen van de visitatiecommissie en de wijze waarop de ODG en de deelnemers in 2024 en 2025 invulling hebben gegeven aan de benodigde acties. In het plan van aanpak wordt dit aangevuld met de verdere benodigde activiteiten en doelstellingen.

Nr.	Aanbeveling	Omgang in 2024 en 2025
1.	<p>Breng de basis op orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zorg voor versterking van de plek binnen de big-8-cyclus – zorg voor implementatie van kwaliteitscriteria 3.0 – zorg voor betrouwbare data – werk aan eenduidige werkprocessen 	<ul style="list-style-type: none"> – De ODG herkent dat de rol van de dienst binnen de big-8-beleidscyclus beter gedefinieerd kon worden en heeft in 2025 ingezet op een ambtelijke bespreking van rollen en taken binnen deze cyclus, ook in haar interne organisatie. Hierover wordt de komende tijd verder gesproken, en dat zal leiden tot afspraken over de invulling van de Big-8-cyclus. De verbetering van de data van de ODG (zie hieronder) gaat helpen om vanaf 2026 de deelnemers van betere informatie te voorzien. – De ODG heeft (net als andere omgevingsdiensten, gemeenten en provincies) een verplichting om het nieuwe onderdeel van versie 3.0 (competenties) in te voeren. De ODG volgt de landelijke ontwikkelingen op de voet, en zet in 2025 stappen om deze in haar bedrijfsvoering te integreren. Dit krijgt in 2026 en daarna een vervolg binnen het reguliere proces van kwaliteitscriteria. De ODG voldoet reeds aan de overige onderdelen van de kwaliteitscriteria, (zie ook analyse robuustheidscriteria). – De ODG deelt de constatering dat data erg belangrijk zijn, en heeft hierover in het organisatieplan acties opgenomen. Mede als gevolg van het stopzetten van de implementatie van het VTH-systeem in februari 2025 en het opstarten van de aanbesteding en implementatie van het nieuwe systeem RxMission, beschikt de ODG op dit moment niet over volledig betrouwbare data over de uitvoering van primaire processen. De gewenste omgang met data is opgenomen in de i-visie (december 2024), deze wordt ook in het nieuwe VTH-systeem en het aanpalende dataplatform ingericht en beheerd. Hierdoor verwachten we in de loop van 2026 steeds meer inzicht te kunnen geven aan de deelnemers over voortgang en status van dossiers. Ook kan de ODG dan betere sturingsinformatie leveren en daarmee voorspelbaarder worden voor deelnemers en bestuur. Vervolgens wordt verdere datasturing geoptimaliseerd. – Tegelijk met de technische implementatie van het systeem en de training van medewerkers in het gebruik daarvan, is de ODG een deelproject gestart om de werkprocessen van de organisatie te herijken. Het Algemeen Bestuur heeft voorafgaand aan de aanbesteding besloten om een bestaand en werkend systeem zou

	<ul style="list-style-type: none"> – richt een archiveringssysteem in – zorg dat systemen provincie Groningen zo snel mogelijk worden overgedragen naar de ODG – verbeter interne sturing en richt PDCA- en big 8-cycli in 	<p>implementeren, en daarbij gebruik zou gaan maken van een best-practice inrichting. Dit heeft uiteraard ook gevolgen voor de werkprocessen binnen de ODG, die op punten anders kan zijn dan deze best-practice.</p> <p>Afstemming met de deelnemers over ketenprocessen en de processtappen die de deelnemers uitvoeren, is onderdeel van dit deelproject. Daarnaast zal met het bestuur een gesprek gevoerd worden over de wenselijkheid daarvan versus de mogelijke efficiëntievoordelen van uniformiteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> – De ODG voert alleen archivering uit voor de Seveso-processen van Fryslân en Drenthe. Voor de overige taken is de archivering belegd bij het bevoegd gezag (provincie of gemeente). Archivering is deels onderdeel van de implementatie van het VTH-systeem en wordt in samenspraak met de provincies opgepakt in 2026. – De ODG en Provincie Groningen hebben in 2025 afspraken gemaakt over de wijze waarop de organisaties willen samenwerken op het gebied van HRM- en financiële systemen en ICT-dienstverlening. Daarbij is geconcludeerd dat samenwerken in de toekomst voor beide partijen voordelig is. De ODG kiest hierbij voor een andere route dan de commissie adviseert, maar wel één die een goed resultaat oplevert. De afspraken worden vanaf 2025 uitgevoerd. – De aanpassing van de topstructuur (directie en teammanagers) uit het organisatieplan, inclusief aanpassing van mandaten, heeft gezorgd voor randvoorwaarden om beter te sturen. In 2025 doorloopt het management een management development-traject, dat helpt om uitvoering te geven aan de wijze van sturen. Betere data uit het VTH-systeem gaat het management vanaf 2026 helpen om meetbare resultaten te boeken.
2.	Zorg voor betrouwbare data en een goed VTH-systeem.	<p>Ten tijde van de visitatie was de ODG nog bezig met implementeren van het vorige VTH-systeem. De analyse van de commissie was ook de analyse van directie en bestuur, en deze leidde tot het stopzetten van de implementatie. De ODG is het eens met de constatering dat goede data belangrijk zijn; hierdoor kunnen deelnemers en bestuur beter sturen en wordt de dienst voorspelbaarder.</p> <p>In de nieuwe implementatie en in de i-visie zijn de elementen die de commissie benoemt, meegenomen. Het gaat onder andere om het definiëren van werkprocessen, een goede informatiearchitectuur, maar ook robotisering/AI en informatieveiligheid.</p> <p>De commissie adviseert verder om de I&A-functie te versterken en een plaats in het MT te geven. Op dit moment is I&A bij twee teammanagers belegd. De ODG onderzoekt op dit moment wat er aanvullend nodig is om I&A te borgen.</p>
3.	Stel met bestuur en deelnemers een implementatieplan op bij het	In het organisatieplan zijn de acties beschreven in een ontwikkelagenda, waaronder de herinrichting van de topstructuur van de ODG, die per 1 januari 2025 zijn doorgevoerd. Verder bevat de ontwikkelagenda acties die een plek hebben gekregen in de interne

	organisatieplan. Maak hiervoor middelen vrij.	<p>directie- en teamplannen, het verwerken van de robuustheidscriteria, zaken die in opdracht van het bestuur worden uitgevoerd (bijv. evalueren van het financieringsmodel) of die verplicht zijn volgens de GR (herzien PDC) en wet- en regelgeving (herzien U&H-strategie).</p> <p>Om deze reden voert de ODG de acties uit het organisatieplan zoveel mogelijk binnen de bestaande begroting uit. Voor de invoering van de robuustheidscriteria ontvang de ODG een rijkssubsidie.</p>
4.	Werk aan vertrouwen tussen organisatie en deelnemers, zorg voor uniforme werkwijzen en waarborg de onafhankelijkheid van de ODG	<p>De ODG deelt de mening van de commissie dat een goede werkrelatie gebaseerd op onderling vertrouwen essentieel is, en dat dit continue inzet vraagt. In 2025 heeft de ODG ingezet op het verbeteren van de werkrelatie met de ambtelijke contactpersonen van de deelnemers, om te zorgen dat medewerkers elkaar beter weten te vinden. We hopen dat daarmee het onderlinge vertrouwen versterkt wordt. Doordat vanaf 2026 steeds meer sturingsinformatie beschikbaar wordt, biedt de dienst ook de transparantie die gewenst is.</p> <p>Tijdens de onlangs gestarte implementatie van het nieuwe VTH-systeem RxMission wordt zichtbaar dat er - ondanks uniforme mandaten, dvo's en jaaropdrachten - toch veel individuele werkafspraken zijn tussen de ODG en deelnemers. Hierover zal met bestuur en deelnemers gesproken worden. Als eigenaar van de dienst is het aan het bestuur om aan te geven in hoeverre de ODG ruimte moet bieden aan maatwerkafspraken, of dat gekozen moet worden voor meer uniformiteit in de uitvoering.</p> <p>Ten aanzien van de onafhankelijkheid van de dienst constateert de commissie dat tijdens de behandeling van bestuurlijk gevoelige dossiers te vaak mandaat wordt teruggenomen of wordt afgeweken van het advies van de dienst, zonder dat daar helder over gecommuniceerd wordt. Met het bestuur zal gesproken worden over de wijze waarop hiermee omgegaan moet worden.</p>
5.	Verbeter de samenwerking met ketenpartners, onder meer door hen te betrekken bij de risicogericht werken	<p>De commissie geeft de ODG mee om de bestaande samenwerkingsverbanden met ketenpartners te verbeteren, ook omdat zij aangeven daartoe bereid te zijn. De ODG herkent dat samenwerking met ketenpartners van belang is en betreft hen op uitvoeringsniveau waar dat nodig is, onder meer in het toezicht</p>
6.	Actualisatie van vergunningen: de aanpak is gedegen, maar wordt niet uitgevoerd door capaciteitstekorten	<p>Het actualiseren van vergunningen wordt binnen de ODG al enige jaren programmatisch aangepakt. Het behandelen van vergunningsaanvragen krijgt waar nodig voorrang op actualisaties, dit wordt versterkt door tekorten aan ervaren vergunningverleners. Het beeld dat de commissie schetst is dus herkenbaar. Het probleem is niet snel of gemakkelijk op te lossen, maar de ODG werkt hard aan het vergroten van de capaciteit van vergunningverleners. Onder andere via wervingscampagnes, de voortzetting de inzet van inhuurmedewerkers en het zelf opleiden van medewerkers. Aanvullend heeft Provincie Groningen via de uitvoering van Motie 61 van Provinciale Staten extra middelen vrijgemaakt om actualisaties te kunnen uitvoeren.</p>

7.	Besteed meer aandacht aan de toepassing van strafrecht en inzet van boa's, zet in op verbeteren van samenwerking met ketenpartners	De ODG herkent dit punt. In 2024 en 2025 heeft de ODG daarom ingezet op het versterken van de interne samenwerking tussen toezichthouders en boa's, onder meer door onderling overleg over dossiers en door gezamenlijk toezichtsbezoeken uit te voeren. We zien dat deze aanpak vruchten afwerpt: toezichthouders weten beter wanneer ze een boa-collega kunnen laten aansluiten en zien wat het effect is van strafrechtelijke handhaving. De ODG heeft regelmatig overleg met de ketenpartners binnen het boa-domein (OM, politie en RIEC) en zet in deze overleggen in op het onderling delen van informatie en prioriteren van dossiers, maar is daarvoor ook afhankelijk van de interne prioritering binnen deze organisaties. Het versterken van de samenwerking met de ketenpartners heeft ook in de komende periode onze aandacht en zal leiden tot het formuleren van concrete acties in het plan van aanpak.
----	--	--

Plan van aanpak en andere ontwikkelingen

Omgevingsdiensten moeten een plan van aanpak ('verbeterplan') opstellen, waarin zij aangeven hoe zij met de aanbevelingen omgaat. Na de besprekeng door het Algemeen Bestuur in de vergadering op 4 september 2025, zal dit plan worden opgesteld en voor vaststelling worden geagendeerd in het najaar van 2025. Daarna wordt het plan bij Omgevingsdienst NL aangeleverd.

Als ODG zijn we van mening dat het rapport van de visitatiecommissie niet op zichzelf staat, maar dat het in verband gebracht moet worden met andere lopende trajecten:

- Het bestuurlijke gesprek over de verdere ontwikkeling van de ODG in de komende jaren (tijdens heidag van het Algemeen Bestuur op 4 september 2025);
- De implementatie van het organisatieplan;
- Acties in het kader van de robuustheidscriteria;
- De implementatie van het VTH-systeem en dataplatform;
- De actualisering van U&H-beleid (incl. risicoanalyse).

Tijdens de bespreking in het Algemeen Bestuur op 4 september 2025 zal worden gesproken over wat er de komende jaren op de dienst afkomt, en hoe hieraan vormgegeven moet worden, bijvoorbeeld door een integrale meerjarenplanning op te stellen.

Advies

Het bestuur wordt gevraagd om kennis te nemen van het visitatierapport en de wijze waarop de ODG wil omgaan met de aanbevelingen.

Financiële consequenties

De ODG streeft ernaar om de acties die voortkomen uit de aanbevelingen van de visitatiecommissie zoveel mogelijk binnen de bestaande begroting uit te voeren. Een groot deel van de acties was al in gang gezet op basis van het Organisatieplan 2024-2029 (en voordat het rapport werd opgeleverd), ook met bestaande middelen. In het rapport staan enkele aanbevelingen die met het Algemeen Bestuur besproken zullen worden (uniformiteit versus individuele afspraken, onafhankelijkheid van de dienst) die daarna mogelijk financiële gevolgen hebben voor de dienst. De ODG ontvangt een subsidie van € 245.000 voor het implementeren van de robuustheidscriteria, die voor een deel overlappen met de aanbevelingen van de visitatiecommissie.

Kanttekeningen en risico's

Er is een mogelijkheid van publiciteit naar aanleiding van het visitatierapport. Hiervoor zal een woordvoeringslijn worden voorbereid.

Vervolg

Tijdens de heidag op 4 september 2025 zal het Algemeen Bestuur inhoudelijk van gedachten wisselen over de conclusies uit het visitatierapport. Een voorstel voor het plan van aanpak, waarbij het plan in samenhang zal worden gebracht met de andere lopende trajecten, zal in het najaar aan het bestuur worden voorgelegd. Het visitatierapport zal op 5 september 2025, na de bespreking door het Algemeen Bestuur, op de website van Omgevingsdienst NL worden gepubliceerd.

Relevante besluitvorming

-			
---	--	--	--

Bijlagen

AB 10a	Visitatierapport Omgevingsdienst Groningen
--------	--